

Tulle og Ulven

Af Live Skogemann og Bodil Molich

Pædagogisk vejledning
v/Marianne Skovsted Pedersen

En fortælling om at være en ulv i fåreklæder
- eller er det mon omvendt?

Kort resumé:

De to lam storesøster Tulle og lillebror Tot skal være alene hjemme, og de skal passes af en ukendt babysitter – Benny. Der er dog noget mærkeligt og foruroligende ved Benny. Ikke mindst hvis man er et lam!

Under Bennys fårepels aner Tulle nemlig både en busket hale og nogle sylespidse tænder. Og er der nogen, som har fordomme over for ulve, er det selvfølgelig får. Da Tot er lagt i seng, udspørger Tulle på Rødhættes vis ind til Bennys gule øjne, buskede hale og spidse tænder. Dette får Benny til at fortælle historien om ... "lad os kalde ham Lenny", der er født som ulv, men som er ulykkelig blandt sine egne. Forklædt som får bliver Lenny optaget i en fåreflok, og han er lykkelig indtil en dag, fårene opdager, at han ikke er et rigtigt får. "Hvad skete der så?", spørger Tulle. Benny kender ikke slutningen på historien, men Tulle har et forslag..

Undervisningsforslag

Målgruppe: 0.-2. klasse

Efterfølgende er der en masse forslag til, hvad du kan tage fat på i din klasse. Bogen har potentiale for mange ting, MEN....vælg det ud, som du synes vil være godt at lade dig og din klasse dykke ned i. Der er så mange gode billedbøger, så I skal nok få mulighed for at komme omkring mange af de gode forslag i andre bøger også.

FØR BOGEN LÆSES

Fortæl eleverne, at I nu skal arbejde med en bog, der handler om, hvor svært det kan være, når man er anderledes end dem, man lever sammen med.

Bed eleverne gå sammen to og to. Opgaven er at lave en "Ping-Pong", hvor man skiftes til at sige en sætning eller et ord. Det, eleverne skal udveksle i ca. ½ min., er på hvilke måder de er ens. Replikken kunne starte med: "Vi har/er begge to.....".

Brug herefter ½ min. på "Ping-Pong", der handler om, hvordan de er forskellige.

Saml op i plenum.

Lav i fællesskab en liste med måder, hvorpå man kan være forskellig. Det kan evt. gøres ved at anvende onlineværktøjet Padlet (gratis). Hjælp hinanden med at sortere ordene under overskrifterne: Udenpå og indeni.

Muligvis er der ingen ord til overskriften "Indeni" - find i fællesskab på ord til denne liste, og tal om hvorfor det er sværere at finde ord til denne liste end til "Udenpå-listen".

Se på bogens forside: Læs titlen, tal om omslagets illustration (forside og bagside) og tal om, hvem der har skrevet, og hvem der har illustreret bogen.

Hvem er Tulle?

Hvad tænker lammet?

Hvad tænker eller siger ulven?

Hvorfor mon ulven har hvid krøllet pels?

Kender nogle i klassen andre historier om ulve? (fx Ulven og de syv gedekid, Rødhætte og ulven, De tre små grise, Store stygge Ulv (Disney)). Hvordan er ulvene i disse historier?

Lad eleverne i makkerpar give udtryk for, hvad bogen "Tulle og ulven" kunne handle om. Saml op i plenum. Skriv evt. ned.

Giv eleverne 5 min. til en "PICTUREWALK", hvor de i individuel tavshed eller i hviskende tosomhed kigger bogen igennem.

Lav en ny liste med tanker om bogens handling og sammenlign med listen, der blev lavet inden "picturewalken".

MENS BOGEN LÆSES

Bogen skal læses højt for klassen flere gange. Hver gang med forskelligt formål, som eleverne inden oplæsningen bør kende.

FØRSTE OPLÆSNING

Gør derfor eleverne opmærksomme på, at de nu skal høre historien. Deres opgave er at lytte og følge med i billederne. Læs teksten uden afbrydelser.

Lad eleverne udtrykke deres umiddelbare oplevelse af teksten, ved at reflektere over følgende: (i makkerpar eller med hele klassen)

- Var der noget, du godt kunne lide?
- Var der noget, du ikke brød dig om?
- Var der noget, der undrede dig?

Tal om elevernes opfattelse af historien. Var det en sjov historie, en sørgelig historie, en uhyggelig historie? Lad eleverne komme med begrundelser og evt. eksempler på deres opfattelse.

ANDEN OPLÆSNING – FOKUS PÅ ORDFORRÅD

Forklar eleverne, at de nu skal høre historien én gang til, men at I skal kigge nærmere på ord, som eleverne måske ikke kender betydningen af.

Læs historien og stop op undervejs ved ord og vendinger og evt. sproglige virkemidler, der kræver forklaring og indlæring. Nogle ord skal måske blot forklares for at eleverne forstår ordet i konteksten, mens der skal arbejdes grundigt med andre ord, med henblik på at de kan indgå i elevernes aktive ordforråd.

Her er forslag:

Ord, der måske skal forklares	Ord, der måske skal læres	Sproglige virkemidler
Voksenfest Hottentotter Et slag kort Granerne Koblet Mose Skyggefulde Skovbrynet	Velbevandret Purk Kostume Strejfedede om Skumring Greje	Kaster sig over det Jeg har aldrig set et får med sådan en hale. Jeg har aldrig set et får med sådan nogle tænder. Hvorfor har du så gule øjne – og så busket hale? Der var engang en lille purk, begynder Benny. – Lad os kalde ham ...Lenny (Mulle og Tulle) Krumme som små halvmåner Hans øjne flammer op

Forslag til aktiviteter med ord, der skal læres:

- Når der stoppes op ved ordet, siger eleverne ordet højt i kor – et par gange. Giv en kort forklaring på ordets betydning
- Når hele teksten er læst færdig samles op i klassen. "Kan I huske hvilke ord, der blev forklaret?". Skriv de ord op, der hører til listen med ord, der skal læres, og forklar eleverne, at det er ord, I skal arbejde med, fordi de skal lære dem, så de kan forstå dem og bruge dem i dagligdagen.
 - Eleverne kan lave tegninger til ordene, der kan hænges op på en ordvæg
 - Sæt ordene ind i nye sætninger
 - Leg SPØRG MIG. Det kan bl.a. gøres ved at halvdelen af eleverne får et A5 ark med billede af en mikrofon. Disse finder en makker uden mikrofon og spørger: "Vil du forklare mig, hvad ordet PURK betyder?". Der takkes for forklaringen og mikrofonen overdrages til makkeren. Når eleverne har haft mulighed for at formulere sig om ordets betydning nogle gange – skiftes til et nyt ord. Det er vigtigt, at eleverne forstår, at de er velkomne til at ændre/forbedre deres egen ordforklaring undervejs, efterhånden som de hører kammeraternes
 - SKUMRING – indrag det modsatte ord DÆMRING. Det ene udtryk hører til om aftenen og det andet om morgenen? Skriv ordet skumring på et ark og ordet dæmring på et andet. Læg arkene i hver sin ende af lokalet. Bed eleverne lytte til nedenstående sætninger, hvorefter de skal placere sig ved det ark, der passer:
 - Nu skal vi hjem og spise aftensmad
 - Skynd dig op, så du ikke kommer for sent i skole
 - Nu vågner alle de små fugle
 - Du skal komme ind, når det er ved at blive mørkt
 - I spisepausen stod solen højt på himlen (Eleverne skal placere sig midt imellem skumring og dæmring.)
- Del ordene op i tre ordklasser. (Brug de betegnelser, I almindeligvis bruger i klassen).

ØVRIGE OPLÆSNINGER

FOKUS PÅ PERSONER

Læs evt. teksten igen – og bed denne gang eleverne holde godt øje med, hvad vi får at vide om personerne i teksten.

- Tal om bogens hovedperson(er) og bipersoner. Lav evt. tegning. BILAG 1
Det kan diskuteres, hvorvidt der er én hovedperson (jeg-fortælleren) eller to
- Tal om at personer kan beskrives ud fra, hvordan de ser ud UDENPÅ – og hvordan de opfører sig og tænker INDENI.
Sæt eleverne sammen i grupper på 3-4 og lad dem først hver især skrive ord, der beskriver Tulle udenpå på Post-it-lapper. Dernæst placeres sedlerne midt på bordet og dubletter sorteres fra. BILAG 2 i A3 format kan bruges til at lægge sedler på. Saml op i plenum. (Padlet kan evt. bruges] eller lad elever arbejde individuelt med opgaven på BILAG 2.

Lad herefter grupperne arbejde på samme måde med Benny – BILAG 3 kan bruges.

SYNSVINKEL

Tal om fra hvilken synsvinkel historien fortælles.

Det er sjældent i billedbogen, at historien fortælles gennem et "jeg". Yderligere er det bemærkelsesværdigt, at jeg-fortælleren beskriver begivenhederne særdeles objektivt. Vi bliver ikke indviet i hendes tanker og følelser. Imidlertid er det måske netop dette "usagte", der skaber det lille gys hos læseren, som på den måde er overladt til selv at overtage fortællerens tanker og følelser. Har man erfaring med litteraturens ulve fx *Rødhætte* eller *Ulven og de syv gedekid*, kan denne intertekstuelle reference forstærke de uhyggelige forestillinger. Det er ret abstrakt, men mon ikke selv de yngste elever i skolen alligevel kan hjælpes lidt på vej med nogle ledende spørgsmål – som fx:

- Det er selvfølgelig en forfatter, som har digtet og skrevet historien, men hvem får forfatteren til at fortælle historien? I Tulle og Ulven er det hovedpersonen, der fortæller. Det kalder man en "Jeg-fortæller". Kig evt. på et eksempel fra bogen: "Så rækker han to slikkepinde frem, en til mig og en til Tot." Hjælp hinanden med at finde frem til, hvad der kunne have stået, hvis der *ikke* var en jeg-fortæller. Prøv også med andre sætninger: "Jeg tager en lillebitte bid" – "Nej! Udbryder jeg." – "Benny lægger en pote om mig."

Man kan sige at historien fortælles fra hovedpersonens SYNSVINKEL

- Hvordan har jeg-fortælleren (Tulle) det på denne side?
- Fortæller Tulle os, hvordan hun har det?
- Gå på jagt i bogen, for at finde steder, hvor Tulle fortæller os, hvordan hun har det.
- Giv eleverne (i makkerpar) en Tænkeboble (Kan udklippes af BILAG 4), og lad dem bladre bogen igennem, mens de skiftes til at sætte boblen over Tulle og formulere hendes tanker.
- Hvorfor mon vi ikke får mere at vide om, hvordan Tulle har det?

GENFORTÆLLING

- Bogens handling er velegnet til en "Lege-genfortælling": Sæt eleverne sammen i mindre grupper, der kan lege historien eller en del af historien. Nogle kan fx lege scenerne med forældre, Tulle, Tog og Benny, mens andre kan lege Bennys fortælling om sit liv.
- Gå på jagt efter steder i teksten, hvor man får "bange anelser".
- Lad eleverne stille spørgsmål til hinanden.

FORTOLKNING og PERSPEKTIVERING

- Tal om hvordan det er at have barnepige – måske har nogle elever erfaring med (kan huske), at skulle have en fremmed barnepige.

- Hvorfor mon Tuller forældre først lægger mærke til, at Benny ikke er helt almindelig, da de kommer hjem?
- Hvem tror I Bennys historie handler om?
- Hvilke problemer har Lenny i Bennys historie?
- Kan mennesker have lignende problemer i virkelighedens verden? – kender eleverne til følelser, der ligner Lenny's?
- Hvad foreslår Tulle som slutning på Bennys historie? – hvad synes eleverne om den?
- Gå sammen to og to - og digt en helt anden slutning. Kan evt. skrives.
- Er der noget i teksten, der får os til at tænke på andre historier eller film, vi kender? Har det mon nogen betydning for vores oplevelse af historien.

SLUTNING

- Hvad tænker I om bogens slutning?
- Skal vi tro på Bennys historie?
- Var Benny god eller ond? Lad eleverne begrunde deres synspunkter. Lad dem formulere en anden slutning (evt. på skrift)

EVALUERING

Sæt eleverne sammen i makkerpar med henblik på, hvorvidt de er nået i mål

- Nævn 3 ting man kan gøre før man læser en bog
- Hjælp hinanden med at forklare betydningen af mindst 3 af disse ord: Velbevandret, purk, kostume, strejfe om, skumring, greje
- Forklar forskellen på personens ydre og indre
- Hvad vil det sige, at historien har en JEG-FORTÆLLER?
- Genfortæl på skift. I må sige en sætning ad gangen.

Udfyld refleksions-skemaet BILAG 5

Lav en boganmeldelse

GOD FORNØJELSE

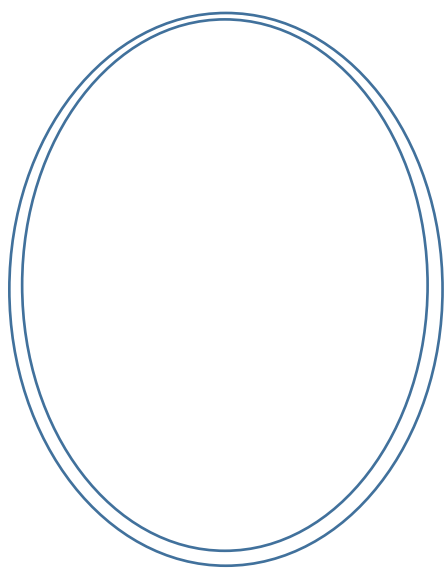
Mvh

Marianne

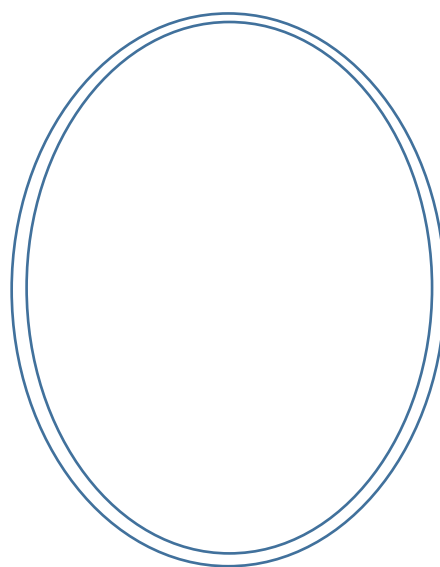
TULLE OG ULVEN - BILAG 1

Tegn personerne

HOVEDPERSONER

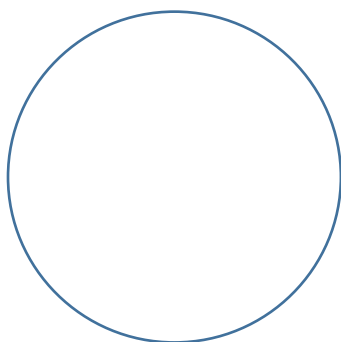

Navn:

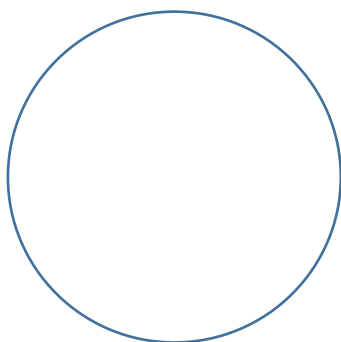

Navn:

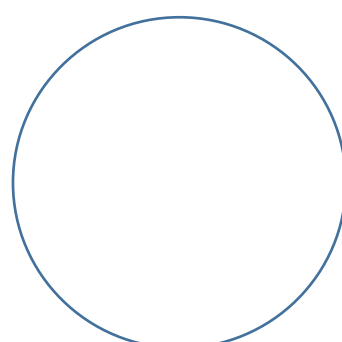
BIPERSONER

Navn:

Navn:

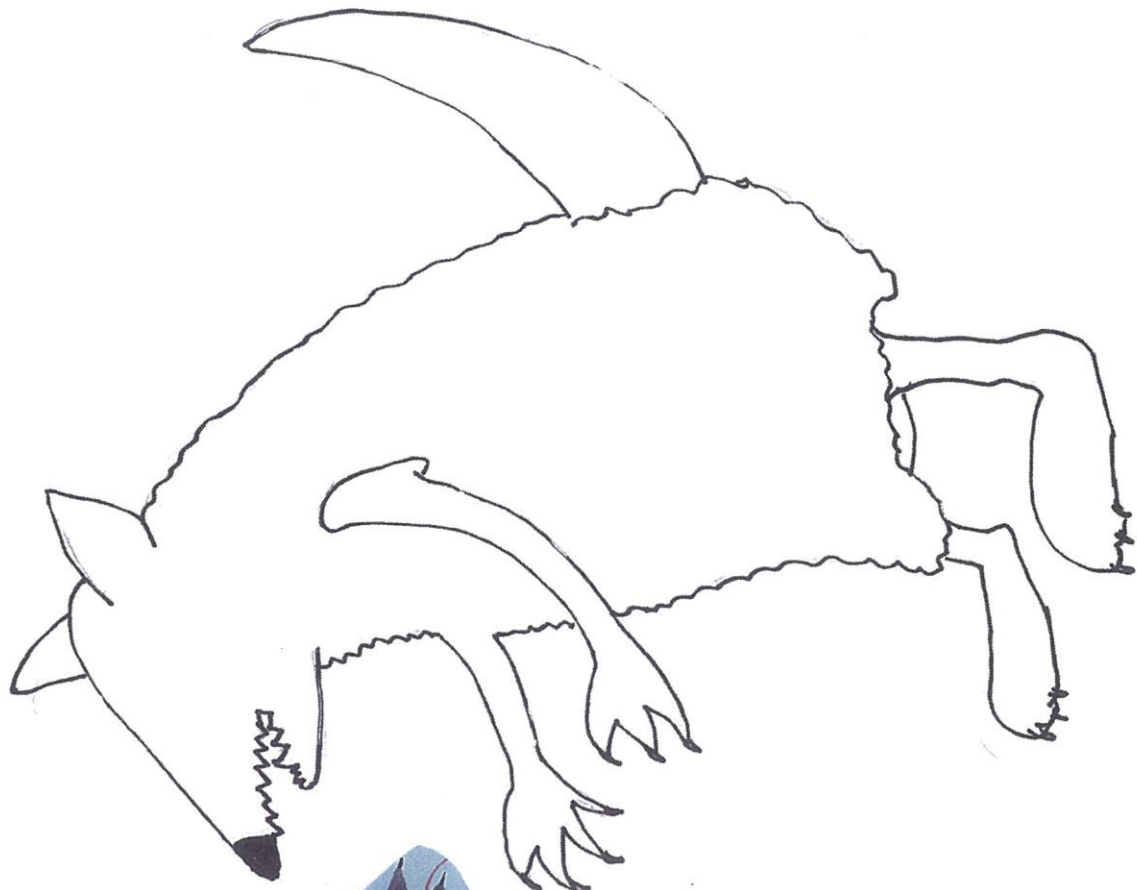

Navn:

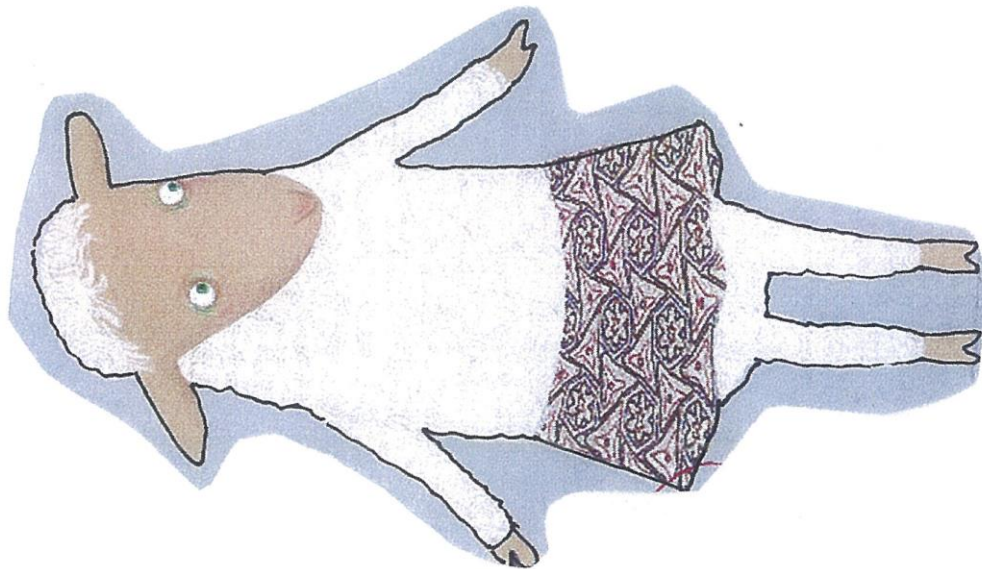
BENNY UDENPÅ

BENNY INDENI

TULLE UDENPÅ

TULLE INDENI

